

Školné a kvalita

Povedzme, že školné pre externých študentov bude 30 tisíc ročne. Je ich približne jedna tretina. Keby platili aj „denní“, bolo by školné teda zhruba 10 tisíc. Menšina bude dotovať štúdium väčšine, pričom platiaci niekedy môžu byť chudobnejší a lepší študenti než neplatiaci. S takýmto riešením asi väčšina ľudí nesúhlasí. Lenže práve väčšina ho má na svedomí viac než politici. Z prieskumov vyplýva približne takýto obraz: väčšina občanov si želá kvalitné školstvo. Väčšina nechce, aby študenti zaň aj primerane platili a väčšina nechce, aby sa na financovanie školstva vyberali primerané dane. Od politikov teda požadujeme nesplniteľnú úlohu a nemôžeme sa preto čudovať, že tí dali prednosť spoplatneniu menšej skupiny voličov, pred väčšou, čím sa snažili vyhnúť sa „čelnej zrážke“ aspoň s väčšinou. Je teda najmä na verejnosti, aby zmenou vlastných názorov na spoplatnenie školstva umožnila zmeniť stav, ktorý si zrejme samá neželá. Tou zmenou by malo byť nechať školy, aby si samé vyberali, komu poskytnú lacnejšie, či bezplatné štúdium a to bez ohľadu na to, či ide o denných alebo externých študentov. Školy by totiž mali mať najväčší záujem na tom, aby najkvalitnejší (hoci chudobní) uchádzači o štúdium neodchádzali ku konkurencii, aby tak zvyšovali svoju vlastnú kvalitu a teda aj príjmy. Píšem „mali by mať“, pretože zatiaľ veľmi nemajú. Dôvodom je druhý nevyriešený osudovo dôležitý problém školstva - zlé meranie jeho kvality. Ak študenti nevedia, ktorá škola je kvalitnejšia, školy s vyššou kvalitou nepritiahnu viac študentov a teda ani viac nezarobia. Kým bude štátom najviac podporované hodnotenie škôl pochádzať priamo od nich samých, bude to akoby sa študenti skúšali sami. Na rozdiel od zlého spôsobu financovania, zlá kontrola kvality nie je zavinená najmä verejnosťou, ale politikmi.

Eugen Jurzyca
INEKO
máj 2007